

Klage på Oslo kommunes og Statsforvalteren i Oslo og Vikens avgjørelse om å ikke gi meg innsyn i et dokument som handler om meg.

Jeg ønsker å sette min klage i en kontekst som starter med at jeg ble rammet av grov vold på min arbeidsplass, Oslo Handelsgymnasium (OHG), 15. mai 2014. Jeg har grunn til å tro at det dokument jeg etterlyser inneholder feilaktige opplysninger både om hendelsen og meg. Dokument ble levert til de folkevalgte i Finansutvalget etter at Bjørn Revil (FNB) foreslo for kommunen å beklage at jeg ble varig skadet i en undervisningstime. Et stort flertall av bystyrets medlemmer stemte 13. mai 2020 mot forslaget. Jeg har grunn til å tro at det dokument jeg etterlyser har påvirket avstemningen i Oslo bystyre, uten at jeg fikk anledning til å forsvare meg.

Oslo kommune ved Utdanningsetaten har fra 21. mai 2014 handlet slik en arbeidsgiver ikke skal gjøre. Uten at jeg den gang forstod det, ble jeg straks etter overfallet, gjort til et omdømmeproblem, og min arbeidsgiver satte i gang en rekke tiltak for å fjerne meg fra stillingen som lektor.

21. mai 2014 ble jeg innkalt til rektor på OHGs kontor. Her var også en jurist fra Utdanningsetaten (UDE) til stede. Hun fortalte at hun hadde to vitner på at det var jeg som hadde gått i strupen på eleven rektor 16. mai 2014 hadde politianmeldt for vold mot meg og trusler mot ham selv. Rektor forholdt seg taus. De to vitnene var elever jeg ikke kjente eller hadde undervist tidligere. Hverken rektor eller UDEs jurist hadde vist interesse for å høre min eller mine elevers versjon, til tross for at mine elever satt i klasserommet da det skjedde.

22. mai 2014 oppsøkte rektor elevene jeg hadde undervist ved overfallet og spurte dem: «Hva skjedde egentlig den 15. mai?» Da elevene beskrev hendelsesforløpet på samme måte som meg, gikk han. Elevene har senere forklart overfor forsker Børge Skåland fra Oslo Met at de opplevde rektor som lite fornøyd med deres svar.

17. juli 2014 innkalte rektor eleven, som hadde skadet meg og truet rektor, til sitt kontor sammen med hans mor. Her ble eleven tilgitt og fortalt at rektor hadde trukket tilbake politianmeldelsen. Videre ble eleven tilbudt skoleplass fra høsten 2014 på OHG. Jeg var ukjent med dette inntil en journalist i 2017 gjorde meg oppmerksom på det.

Først tidlig i oktober 2014 sendte rektor en melding til NAV om min skade. Regelverket sier at dette skal skje umiddelbart.

Rektor meldte aldri skaden til Arbeidstilsynet. Da jeg meldte skaden til Arbeidstilsynet 18. juni 2016 fikk jeg som svar at den ikke ville bli fulgt opp.

24. juni 2015 hadde jeg et møte med skolesjefen i UDE. Sammen med henne var HMS avdelingsleder og personalsjefen. Jeg hadde med meg vennen Knut Lindh. Jeg fikk anledning til å fortelle om overgrepet mot meg på OHG. Skolesjefen var opptatt av at hun var **lei seg** for det jeg hadde opplevd. Jeg spurte om hun tok ansvar for det inntrufne. Hun svarte med øredøvende taushet. Avdelingslederen for HMS satt og gråt. Personalsjefen sa ikke noe og formidlet et steinansikt.

I oktober 2015, mens jeg var 100% sykemeldt, var jeg innom skolen for å levere en ny sykemelding. Da oppdaget jeg at min arbeidspult var ryddet og mine bøker og notater fjernet. Videre var tre avlåste skap åpnet og alt innhold borte. Jeg spurte min avdelingsleder hvorfor de ikke kunne kontakte meg over telefon slik at jeg kunne rydde selv. ”Det hadde vi ikke tid til,” var svaret.

Første mars 2016 presenterte jeg for min avdelingsleder og rektor løsningen på min tilbakekomst som lektor på OHG. NAV lånte meg en høyttaler og en mikrofon, slik at min stemme ville bære i klasserommet. Rektor svarte da: ”Jeg tar en stor risiko ved å sette deg inn igjen i din stilling.” Han mente jeg etter overfallet var mindre skikket til å ha muslimske elever i klassen. Jeg var altså blitt problemet. Uten å konferere med meg hadde rektor konkludert med at jeg ikke tålte muslimske elever. Etter 45 års tjeneste med et godt forhold til muslimer og andre, var jeg omgjort til et sikkerhetsproblem.

24. juni 2016 sendte jeg et brev til skolesjefen for å få et skriftlig svar om arbeidsgivers ansvar. Hun svarte 15. august 2016 at hun som skolesjef ikke kunne ta ansvar.

Første september 2017 sendte rektor en e-post til meg med beskjed om at jeg umiddelbart var fjernet fra undervisningen i historie for klasse 3i. Ifølge rektor hadde han handlingsplikt og refererte til opplæringslovens paragraf 9A5. Han hadde fått et brev fra «to anonyme elever» som mente at jeg hadde krenket dem. Senere viste det seg at elevenes kontaktlærer og min avdelingsleder sammen hadde laget dokumentet og levert det til rektor. Uten noen form for kontradiksjon var jeg fjernet i et fag jeg hadde undervist i 43 år. Da jeg uken etter spurte hvem disse elevene var fikk jeg vite at elevene hadde krav på beskyttelse fordi jeg hadde et asymmetrisk maktforhold til dem. Jeg ble så innkalt til et møte om saken og etterlyste der og da en sakliste. Rektor sa det anonyme brevet var saklisten. Jeg avviste at et anonymt brev kunne ha en slik status. Jeg ga beskjed om at jeg gjerne kom på et nytt møte, men da med en sakliste med møtets innhold, slik at jeg kunne forberede meg. Min lokale tillitsvalgte, som hadde tilpasset seg rektors versjon, fortalte meg etter møte at jeg hadde eskalert konflikten.

Første oktober 2017 var det rektorskifte på OHG. Den nye rektoren (rektor 2) møtte etter en uke lærerne i økonomifagene, uten at jeg var til stede. Her sa hun at det var kommet mange klager på meg fra elever.

Norsk lektorlags jurist gikk inn i historietimesaken 11. oktober 2017. Hun fikk ikke gjennomslag for at endringen av min timeplan, mens undervisningsåret var i gang, var en arbeidsrettslig inngripen. Skolen fikk hjelp til å fjerne meg ved at en ekstra assisterende rektor ble satt inn. Han og min avdelingsleder møtte min fagforeningsjurist fra Norsk Lektorlag og meg til et drøftingsmøte. Her sa min avdelingsleder at jeg var psykisk ustabil og dermed mindre god som lærer. Den nye ekstra assisterende rektoren presiserte at jeg nok var normal utenfor klasserommet, men ikke i undervisningstidene. Jeg svarte: "Hvis det skal vurderes om jeg er psykisk frisk, så må det gjøres av kvalifiserte fagfolk." Det hører med at den ekstra assisterende rektoren aldri hadde vært innom min undervisning.

Første november 2017 var jeg invitert til byråd for oppvekst og kunnskap, Tone Tellevik Dahl. Jeg gjorde rede for min skjebne som voldsutsatt lærer i Osloskolen. Som øverste ansvarlig for lærene i Oslo valgte hun å toe sine hender.

I Oslo tingrett 21. mars 2018 vitnet kontaktlæreren til eleven som skadet meg. Han sa jeg hadde handlet feil 15. mai 2014. Jeg burde ha smilt til eleven, vist ham respekt og holdt mine hender i lommen. Før 15. mai 2014 hadde ingen lærere på OHG fått et slikt råd.

22. mars 2018 vitnet min rektor i Oslo tingrett. Han sa at jeg mente at *alle muslimer lyver*. Videre roste han kontaktlærers arbeide med eleven som skadet meg. Rektors vedvarende innsats for å demonisere meg i ulike fora får ingen konsekvenser for ham.

Første mai 2019 gikk jeg av med pensjon. Dagen før hadde jeg en avslutningssamtale med rektor 2. Hun kunne fortelle meg at jeg det siste året hadde vært en dyr lærer for OHG. Jeg spurte om hvilket år hun ble født og fikk bekreftet at det var i 1971. Jeg opplyste henne da at det var det året jeg hadde mine første timer som lærer. Jeg syntes det var tendensiøst og provoserende å mene at jeg hadde vært dyr i drift. Jeg hadde tross alt levert undervisning i 48 år.

Midt i oktober 2019 tar min advokat kontakt med rektor 2 på OHG og melder fra at hun er ønsket som vitne i Borgarting lagmannsrett. Hun vil i utgangspunktet ikke det, men sier til min advokat at hvis hun må så vil hun fortelle retten at jeg har kommet med rasistiske utsagn. Det var overraskende for jeg er aldri blitt konfrontert av noen om den slags adferd. Som innvandrer til Norge har jeg alltid satt pris

på mangfoldet av mennesker fra mange ulike land. Dessuten har islam vært ett av mine hovedfagsemner på universitetet i Bergen.

Sjuende november 2019 vitnet kontaktlærer for den voldsdømte eleven i Borgarting lagmannsrett. Han fortalte retten at det etter hans mening var jeg som angrep hans elev.

Sammen dag vitnet rektor. Han sa at han hverken hadde eller kom til å endre praksis med å la være å informere lærere, som ikke selv har en voldelig elev, om den fare de utsettes for. I januar 2021 ble den samme rektor forfremmet av UDE til områdedirektør med ansvar for alle videregående skoler i Oslo.

Senere samme dag vitnet seksjonssjef for HMS i UDE. Hun forklarte seg stikk i strid med hovedverneombudet for UDE dagen før. Uten noen form for dokumentasjon fortalte hun at UDE hadde gjennomført kurs i temaet vold mellom lærer og elev fra 2003. Da min advokat siterte fra hovedverneombudets vitnemål at slike kurs ikke hadde funnet sted, hevdet hun at hovedverneombudet ikke snakker sant. Retten la deretter, uten begrunnelse, seksjonssjefens vitnemål til grunn i domsslutningen, til tross for at hovedverneombudet hadde 12 års erfaring og var helt klar i sitt vitnemål. I tillegg hadde en av seksjonssjefens underordnede i 2016 laget et notat som bekreftet hovedverneombudets framstilling. Jeg ble imidlertid nektet å legge notatet fram fordi det var kommet retten for sent i hende.

18. desember 2019 ble min sak debattert i NRKs Dagsnytt18. Til stede var blant annet dagens skolesjef i Oslo. Hennes respons på min historie var at dette skjedde før hennes tid, men at hun skal lære av det.

Tredje april 2020 skrev byråd for oppvekst og kunnskap Inga Marte Thorkildsen til Finansutvalget i Oslo kommune at Saers tapte rettssakene i tingretten og lagmannsretten. Videre at kommunen ikke kunne lastes for det som skjedde med meg i mai 2014. Kommunen gikk helt fri og jeg hadde tapt alt, var hennes konklusjon. Så feil beskrev byråden to domsavsigelser som begge ga meg medhold i at det var kritikkverdig av skolen å ikke informere de ansatte om en farlig elev. Videre at arbeidsmiljøloven ikke er underordnet opplæringsloven slik UDE har forklart rektorene i Osloskolen i en årrekke. Slik fikk Finansutvalget og dermed bystyret et skjevt og feilaktig bilde av hva rettssakene handlet om. Slik mørklegges behovet får å endre praksis. Med en slik holdning får arbeidsmiljøloven fortsatt ingen betydning for ansatte i Osloskolen.

I forkant av bystyrets avstemning 13. mai 2020 spurte jeg via e-post ordfører Marianne Borgen om jeg hadde adgang til alle dokumenter i sakens anledning. Dette bekreftet hun. Ved en inkurie fikk jeg kjennskap til at det fantes et dokument som jeg ikke fikk tilgang til. Det var skrevet av

kommuneadvokaten på grunnlag av blant annet et partsinnlegg fra min rektor fra 2013-2017, uten at jeg fikk anledning til å legge frem min versjon.

22. april 2020 utalte skolesjefen i Oslo seg til bladet Utdanningsnytt:

Gerhardsen mener det er mye å lære av Saers-saken.

– Det vi kan gjøre som arbeidsgiver er å utdanne og veilede våre ledere og ansatte ute på skolene, samt få til et godt samarbeid med andre etater. Melder noen fra om de sliter, skal vi være der og bistå, sier hun.

– Er det noe du vil si til lærer Clemens Saers?

– Først og fremst vil jeg si at jeg er utrolig lei meg for det han har opplevd, både voldsepisoden og det at han har fått varige mén. Jeg kan ikke endre på noe som skjedde før min tid, men det er synd at han mener at han heller ikke ble fulgt opp og ivaretatt i etterkant. Dette er rett og slett en veldig trist sak, sier Gerhardsen.

Nå ønsker hun å ta lærdom av Saers-saken.

– Clemens Saers sier han ikke har hørt et ord fra Utdanningsetaten i etterkant av rettsavgjørelsene. Vil du ta kontakt med ham?

– Vi vil gjerne møte Clemens Saers når koronasituasjonen tillater det, sier hun.

Et år senere har jeg fremdeles ikke hørt noe fra skolesjefen i Oslo.

Andre juni 2020 sendte jeg en e-post til ordfører Borgen og ba henne sende meg det dokument som ble formidlet til Finansutvalget. Hun har ikke svart på denne henvendelsen.

Niende juni 2020 avslo Oslo kommune min begjæring om å få se dokumentet.

22. juli 2020 bekreftet Fylkesmannen kommunens avslag. Meldingen ble sendt til kommunen men ikke til meg, til tross for at det var jeg som anket kommunens avslag.

Tredje februar 2021 omgjorde Statsforvalteren i Viken sin egen beslutning av 22. juli 2020 og ba Oslo kommune fatte et nytt vedtak. Dette skjedde etter at Sivilombudsmannen etterlyste hva slags bruk av lovverket Statsforvalteren praktiserte.

18. februar 2021 stadfestet Oslo kommune sitt avslag om innsyn.

26. mars 2021 gjennomgikk Oslo kommune hvordan den tolket lovverket til støtte for sitt avslag. Gjennomgangen ble sendt Statsforvalteren.

Åttende april 2021 snudde Statsforvalteren igjen og bekreftet Oslo kommunes avslag på innsyn i et seks siders dokument. Brevet gikk fra Statsforvalteren til kommunen med kopi til meg.

Det virker som om Oslo kommune og Statsforvalteren har mistet perspektivet til den ”lille mann”. Oslo kommune ved Utdanningsetaten burde fra dag én tatt ansvar og vist meg omsorg. I stedet har kommunen brukt all sin makt for å motarbeide en ansatt og opprettholde et system som skaper usikkerhet og utrygghet for både lærere og elever.

Jeg ble ved en inngripen fra to elever reddet tilbake til livet i et livsfarlig angrep. Én av de to elevene ble hedret med Carnegies medalje i 2016 hjemme hos den amerikanske ambassadøren. Den voldelige eleven ble i en separat sak dømt til fengsel og å betale økonomisk oppreisning til meg. De pengene har jeg aldri fått. Likevel skriver byråd Inga Marte Thorkildsen i et notat til bystyrets organer 5.3.2020 at jeg har fått «oppreisning» fra han som skadet meg.

Angrepet fra den rusete 18 åringen, med støtte fra fire andre like gamle gutter, overskygges dessverre av den nedrige oppførselen til mine overordnede i UDE og i Oslo kommune. Hverken fra skolen eller etaten fikk jeg noen takk for at jeg gjorde min jobb og beskyttet mine elever. Tvert imot sitter igjen med varige helseskader, dårlig omdømme og et økonomisk tap på nærmere to millioner kroner.

Jeg håper med dette at Sivilombudsmannen vil bidra til at jeg får utlevert det nevnte dokumentet.

Oslo 20. april 2021

Med vennlig hilsen

Clemens Saers